

Bryssel, 26. marraskuuta 2024
(OR. en)

16238/24

LIMITE

JAI 1755
MIGR 435
RELEX 1510

ILMOITUS

Lähettäjä:	Puheenjohtajavaltio
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	Muuttoliikkeeseen puuttuminen – Uusien keinojen harkitseminen laittoman muuttoliikkeen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi

Unkarin puheenjohtajakauden ensisijainen tavoite on kannustaa jäsenvaltioita vaihtamaan näkemyksiä muuttoliikkeeseen liittyvistä uusista ja innovatiivisista ratkaisuista. Sen vuoksi puheenjohtajavaltio on 22. heinäkuuta 2024 pidetystä oikeus- ja sisäministerien epävirallisesta kokouksesta alkaen käynnistänyt joukon keskusteluja mahdollisista innovatiivisista lähestymistavoista muuttoliikkeen alalla keskittyen erityisesti muuttoliikkeen ulkoiseen ulottuvuuteen liittyvien Euroopan unionin (EU) toimien tehostamiseen sekä vahvemman palauttamispolitiikan tarpeeseen. Pysyvien edustajien komitea kävi tässä yhteydessä 16. syyskuuta kattavan keskustelun siitä, miten EU:n palauttamisjärjestelmää voitaisiin tehostaa. Keskustelu osoitti, että jäsenvaltiot ovat sitoutuneet käsittelemään kaikkia asiaankuuluvia näkökohtia nopeasti. Keskustelun aikana useat jäsenvaltiot mainitsivat *palauttamiskeskukset* yhtenä mahdollisista uusista ratkaisuista, joita olisi tarkasteltava lisää.

Ministerit sopivat oikeus- ja sisäasioiden neuvostossa 10. lokakuuta 2024, että palauttamista koskevan nykyisen oikeudellisen kehyksen uudelleentarkastelussa olisi otettava huomioon mahdolliset innovatiiviset ratkaisut, kuten *palauttamiskeskukset*. He korostivat, että asiantuntijoiden olisi tarkasteltava huolellisesti näiden ratkaisujen toteutettavuutta varmistaen samalla, että EU:n ja kansainvälistä oikeutta noudatetaan täysimääräisesti ja perusoikeuksien kunnioittamiseen sitoudutaan vahvasti. Operatiivisten näkökohtien tarkastelemiseksi maahanmuutto-, raja- ja turvapaikka-asioiden strateginen komitea (SCIFA) kävi 14. marraskuuta 2024 pitämässään kokouksessa strategisen keskustelun *palauttamiskeskusten* käsitteestä. Keskustelun tavoitteena oli tarkastella käsitteeseen liittyviä keskeisiä edellytyksiä ja suojatoimia. Keskusteluja jatketaan asiantuntijatasolla käsitteen teknisten ja oikeudellisten näkökohtien analysoimiseksi, jotta voidaan ohjata asian jatkokäsittelyä.

Lopuksi pysyvien edustajien komiteassa käydään 11. joulukuuta alustava keskustelu, joka liittyy *turvallisen kolmannen maan* käsitteen tulevaan tarkistamiseen.

Näiden innovatiivisia ratkaisuja koskevien keskustelujen rinnalla pysyvien edustajien komitea keskusteli 30. lokakuuta Syyrian pakolaisten vapaaehtoisesta paluusta komission esittelemän epävirallisen asiakirjan pohjalta. Sen jälkeen joulukuun alussa pidettiin epävirallinen aamiainen UNHCR:n ja IOM:n kanssa.

Koska Eurooppaan suuntautuva laitton muuttoliike on edelleen vakava haaste, jota monet perimmäiset syyt pahentavat, Euroopassa on meneillään merkittävä poliittinen muutos, joka antaa uutta pontta työllemme. Selkeä merkki tästä muutoksesta näkyy 17. lokakuuta 2024 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmissä, joissa korostettiin, että ”... *olisi pohdittava uusia tapoja ehkäistä ja torjua laitonta muuttoliikettä...*”¹.

Puheenjohtajavaltio haluaa korostaa, että tiettyjen uusien ratkaisujen muuttaminen käytäntöön edellyttää monenlaisia aloitteita muuttoliikkeen ulkoisen ulottuvuuden alalla samalla kuitenkin välttämällä uusien muuttoreittien tahatonta luomista tai lisätaakkaa EU:n jäsenvaltioille. Tässä pyrkimyksessä on olennaisen tärkeää kehittää uutta ja syventää nykyistä yhteistyötä kumppaneinamme olevien kolmansien lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa. Se on olennainen osa kestävästä täytäntöönpanoprosessia ja keskeinen tekijä, jolla vähennetään merkittävästi laittomien lähtöjen määrää ja parannetaan edelleen muuttajien, turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten tilannetta mahdollisimman lähellä heidän lähtömaataan.

¹ Asiak. 25/24, Eurooppa-neuvoston kokous (17. lokakuuta 2024) – päätelmät.

Puheenjohtajavaltio uskoo vakaasti, että kaikkien toteuttamiskelpoisten innovatiivisten ratkaisujen olisi perustuttava yhteisiin tavoitteisiin, yhteistyötoimiin ja keskinäiseen luottamukseen Team Europe -lähestymistavan mukaisesti sekä tuen varmistamiseen myös monenvälisille ja alueellisille instituutioille. Mahdollisia ratkaisuvaihtoehtoja olisi myös ensin analysoitava käytännön toteutettavuuden näkökulmasta, jotta niistä olisi mahdollista sopia kunkin kolmannen maan kumppanin kanssa. Näiden periaatteiden olisi toimittava käynnissä olevaa työtämme ohjaavana kehyksenä, johon voi kuulua sellaiset käytettävissämme olevat välineet sisältävän kattavan välineistön kehittäminen, joiden avulla voimme täyttää yhteisen vastuumme yhdessä kolmansien kumppanimaiden kanssa. Toimenpiteiden, joilla pyritään helpottamaan ja mahdollistamaan yhteistyötä niiden kumppanien kanssa, jotka ovat halukkaita osallistumaan uusien aloitteiden täytäntöönpanoon, olisi perustuttava kaikkien asiaankuuluvien EU:n politiikkojen ja välineiden, kuten diplomatian, kehitysyhteistyön, kaupan ja viisumien, sekä myös tiettyjen jäsenvaltioiden kahdenvälisten välineiden käyttöön Team Europe -hengessä. Lisäksi olisi hyödynnettävä toimenpiteitä, kuten tehostettua uudelleenkotouttamistukea, kumppanimaassa oleskelevien laittomien muuttajien tuettua vapaaehtoista paluuta lähtömaihinsa, vapaaehtoista uudelleensijoittamista, valmiuksien kehittämistä ja teknistä apua, laillisia väyliä kansallisen toimivallan mukaisesti ja operatiivista yhteistyötä (myös asiaankuuluvien EU:n virastojen kanssa). Lisäksi vapaaehtoiseen paluuseen kannustamisen ja yhteistyön tehostamisen UNHCR:n ja IOM:n sekä muiden asiaankuuluvien järjestöjen kanssa olisi oltava osa tätä välineistöä.

Kysymykset ministereille:

- 1) *Oletteko samaa mieltä siitä, että innovatiivisia ratkaisuja koskevan teknisen työn ohella meidän on määriteltävä joukko EU:n politiikkoja ja välineitä ('välineistö'), jolla varmistetaan niiden koordinoitu käyttö ja siten lisätään yhteistä vipuvaikutustamme ja kevennetään niiden kolmansien kumppanimaiden taakkaa, jotka ovat halukkaita osallistumaan muuttoliikkeeseen liittyvien innovatiivisten ratkaisujen täytäntöönpanoon?*
- 2) *Minkä toimenpiteiden olisi mielestänne oltava osa tätä kattavaa välineistöä?*